

SA'DIY SHEROZIYNING "GULISTON" ASARIDA TA'LIM-TARBIYA MASALALARI

*Ergasheva Zilola Raximovna
Kudratova Shaxlo Baxtiyorjon qizi
UMFT universiteti talabalari*

Annotatsiya: Mazkur maqolada mashhur Sharq mutafakkiri va adibi Sa'diy Sheroziyning "Guliston" asarida ilgari surilgan ta'lim-tarbiya g'oyalari keng tahlil qilingan. Asarda aks etgan axloqiy, ma'rifiy va ijtimoiy-pedagogik qarashlar yoritilib, ularning shaxs kamolotidagi o'rni ochib berilgan. Shuningdek, "Guliston" asarining bugungi zamonaviy ta'lim jarayonidagi ahamiyati ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: Sa'diy Sheroziy, Guliston, ta'lim-tarbiya, axloq, ma'naviyat, pand-nasihat

Kirish

Sharq adabiyoti va pedagogik tafakkuri tarixida Sa'diy Sheroziy alohida o'rin tutadi. Uning "Guliston" asari nafaqat adabiy-badiiy, balki ta'lim-tarbiya nuqtayi nazaridan ham beqiyos ahamiyatga ega. Asar pand-nasihat, hikmat va ibratli voqealar orqali insonni axloqiy jihatdan tarbiyalashga qaratilgan.

"Guliston" asarida ta'lim va tarbiya masalalari hayotiy misollar asosida yoritilib, shaxsni komillikka yetaklash g'oyasi ustuvor hisoblanadi.

Sa'diy Sheroziyning hayoti va ilmiy-ma'rifiy faoliyati

Sa'diy Sheroziy XIII asrda yashab ijod qilgan buyuk mutafakkir va shoir hisoblanadi. U uzoq yillar ilm izlab safarlarda bo'lgan va turli xalqlar hayoti bilan yaqindan tanishgan.

Sa'diy o'z asarlarida insoniy fazilatlar, axloq va ma'rifat masalalariga katta e'tibor qaratgan. Uning asarlari Sharq mamlakatlarida asrlar davomida tarbiya qo'llanmasi sifatida foydalanilgan.

"Guliston" asarining mazmuni va tuzilishi

"Guliston" asari nasriy va she'riy shaklda yozilgan bo'lib, unda hayotiy voqealar, hikoyatlar va pand-nasihatlar mujassam. Asar boblardan iborat bo'lib, har bir bob muayyan axloqiy mavzuga bag'ishlangan.

Asarda adolat, kamtarlik, sabr, ilm va tarbiya masalalari markaziy o'rin egallaydi. Ushbu jihatlar "Guliston"ni pedagogik ahamiyatga ega asarga aylantiradi.

"Guliston"da ta'limning ahamiyati

Sa'diy ta'limni inson kamolotining asosiy omili sifatida ko'rsatadi. Asarda ilm olish, bilimga intilish va ustozga hurmat masalalari keng yoritilgan.

Sa'diy ilmni nafaqat bilim manbai, balki axloqiy tarbiya vositasi sifatida talqin qiladi. Uning fikricha, ilm odob va tarbiya bilan uyg'un bo'lsagina haqiqiy qiymatga ega bo'ladi.

Asarda tarbiya va axloq masalalari

“Guliston” asarida tarbiya masalalari yetakchi o‘rin tutadi. Sa'diy insonni halollik, kamtarlik, sabr-toqat va insonparvarlik ruhida tarbiyalash zarurligini ta’kidlaydi.

Asardagi hikoyatlar orqali yomon xulqlarning oqibatlari va yaxshi fazilatlarning ijtimoiy ahamiyati ochib beriladi. Bu esa tarbiyaviy ta’sirni yanada kuchaytiradi.

Oila va jamiyat tarbiyasi masalalari

Sa'diy “Guliston”da oila va jamiyatning tarbiyadagi roliga alohida e’tibor qaratadi. Ota-ona mas’uliyati, ustozning o‘rni va jamiyat ta’siri asarda muhim mavzular sifatida ko‘rsatilgan.

Inson tarbiyasi faqat shaxsiy masala emas, balki jamiyatning umumiy vazifasi ekanligi asar orqali yaqqol ifodalanadi.

“Guliston” asarining zamonaviy tarbiyadagi ahamiyati

Bugungi kunda “Guliston” asari ta’lim-tarbiya jarayonida muhim manba bo‘lib qolmoqda. Undagi g‘oyalar yosh avlodni ma’naviy yetuk, axloqiy barkamol shaxs sifatida tarbiyalashda qo‘llanilishi mumkin.

Asardagi pand-nasihatlar zamonaviy jamiyatdagi axloqiy muammolarni bartaraf etishda ham dolzarb ahamiyatga ega.

Xulosa

Sa'diy Sheroziyning “Guliston” asari ta’lim-tarbiya masalalariga bag‘ishlangan bebaho ma’naviy meros hisoblanadi. Asarda ilgari surilgan g‘oyalar insonni komillikka yetaklashga qaratilgan.

Bugungi kunda ham ushbu asardan samarali foydalanish ta’lim va tarbiya sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A. (2025). Oilaviy tarbiyada va maktab tarbiyasida yuzaga keladigan risklar. 16-son. 9-11.
2. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
3. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta’sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo’llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.

6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Хайдаров С. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.